

*ZAŁĄCZNIK NR 1 do uchwały
Rady Miejskiej w Morągu Nr
XXVII/442/08
z dnia 29.12.2008 r.*

*GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
NA ROK 2009*

MORAĞ, 2008 r.

Podstawą prawną i merytoryczną programu są:

- **Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (tekst jedn. Dz.U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zmianami)**
- **Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz.U. Nr 180 poz. 1493)**
- **Uchwała Nr XLIX/668/06 Rady Miejskiej w Morągu z dnia 28 czerwca 2006r. w sprawie: ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Morąg.**
- **Zarządzenie Nr 19/03 Burmistrza Morąga z dnia 11 marca 2003r. w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r., w art. 4 ust. 1 stanowi, że „Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy.”

Realizacja tych zadań odbywa się na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Miejską (art.4 ust.2). Program jest kontynuacją kierunków i zadań wytyczonych przez gminę w 1993 roku, a w wyżej wymienionej formie realizowanych od roku 1997. Ma tendencje rozwojowe i finansowany jest z opłat uzyskanych za wydawane zezwolenia na sprzedaż alkoholu (art. 11 ust. 1).

Program jest modyfikowany w oparciu o nową wiedzę i doświadczenia z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy. Realizowany jest przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, a w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu,
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną,
- 3) ograniczenie dostępności alkoholu,
- 4) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu,
- 5) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie,
- 6) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Zadania , o których mowa w ust.1, uwzględnia się w założeniach polityki społeczno-gospodarczej w postaci Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zatwierdzonego przez Radę Ministrów (art. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości).

Powszechnie uważa się, że na uzależnienie od środków psychoaktywnych składają się trzy zmienne: człowiek - środek uzależniający - środowisko. Elementy te są połączone i współzależne od siebie. Do właściwości psychologicznych, które mogą poprzedzać i nasilać używanie substancji uzależniających należą: niepewność, niedojrzałość i chwiejność emocjonalna, niedostatecznie wykształcona zdolność rozumienia i odgadywania indywidualnych stanów emocjonalnych własnych, jak i innych osób, słaba motywacja do działań nie przynoszących natychmiastowych korzyści, konflikty z otoczeniem. Dodać należy, iż działania w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień to praca bardzo trudna i długofalowa, dążąca do zmiany nawyków, przełamywania przyzwyczajzeń kulturowych, mająca na celu kształtowanie postaw prozdrowotnych.

Uzależnienie jest chorobą śmiertelną i fakt uratowania chociażby jednego życia ludzkiego motywuje do intensywnych działań i nadaje tej pracy właściwy sens.

Efektywność tej pracy jest trudno mierzalna, gdyż prawidłowo prowadzona efekty może przynieść po latach, w funkcjonowaniu kolejnych pokoleń. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma w konsekwencji zmierzać do budowy systemów prawnych i organizacyjnych rozwiązań w zakresie profilaktyki społecznej, w szczególności zaś profilaktyki uzależnień.

I. SKALA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W EUROPIE.

Europejczycy mimo, że spożywają obecnie mniej alkoholu w porównaniu do lat siedemdziesiątych XX wieku, kiedy jego konsumpcja była w Europie najwyższa, dziś nadal piją najwięcej na świecie. Takie wnioski płyną z analizy badań przeprowadzonych na zamówienie Komisji Europejskiej przez Instytut Studiów nad Alkoholem w Londynie. Raport sporządzony przez Petera Andersona i Bena Baumberga „Alcohol in Europe” przedstawiony Komisji Europejskiej 1 czerwca 2006r. jest analizą wpływu alkoholu na zdrowie, życie publiczne i ekonomię w Europie. Raport określa kraje europejskie jako region największego spożycia alkoholu. Jego średnie spożycie wynosi około 11 litrów czystego alkoholu, co daje wynik o dwa i pół razy większy niż średnie spożycie światowe. Na drugiej pozycji plasują się mieszkańcy Ameryki Północnej i Południowej ze średnim spożyciem rocznym 7 litrów czystego alkoholu na dorosłą osobę.

Zgodnie z treścią raportu alkohol jest główną przyczyną problemów zdrowotnych Europy. Niemalże 23 miliony Europejczyków jest uzależnionych od alkoholu, a rocznie około 195 tysięcy umiera wskutek dolegliwości związanych z nadmiernym spożyciem alkoholu.

Spożywanie alkoholu prowadzi do powstawania 60 rodzajów chorób i urazów. Alkohol jest przyczyną ponad 7% chorób i przedwczesnych śmierci w krajach UE. Jest on też głównym źródłem szkód, nie tylko dla osób spożywających, ale każdego roku także dla np.: 60 tysięcy przedwześnie urodzonych dzieci z niedowagą, 9 milionów dzieci żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym, 10 tysięcy ofiar wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców oraz 2 tysięcy ofiar morderstw popełnionych przez nietrzeźwych sprawców.

Szkody związane ze spożywaniem alkoholu: choroby, wypadki, przestępstwa, straty w sektorze pracy kosztują państwa europejskie około 125 miliardów euro rocznie, co daje na każde gospodarstwo domowe w UE około 650 euro rocznie.

Polityka wobec alkoholu, której celem jest profilaktyka i redukcja szkód, zajmuje poważne miejsce w strategiach regionu europejskiego. Potrzebę takich działań widzi nie tylko WHO (Światowa Organizacja Zdrowia), która zajmuje się zdrowiem publicznym, a co za tym idzie negatywnym wpływem, między innymi spożycia alkoholu na zdrowie obywateli i przeciwdziałaniem temu zjawisku. Również Unia Europejska, która jest strukturą ekonomiczną, coraz więcej uwagi poświęca promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, zdając sobie sprawę z konsekwencji ekonomicznych w postaci obniżenia PKB w związku z nadużywaniem alkoholu.

II. STAN PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W POLSCE.

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą bio-psycho-społeczną i występuje u ok. 800 tys. osób w Polsce. Nie ominęło również naszej gminy, gdzie dodatkowym, obciążającym czynnikiem jest wysoka stopa bezrobocia.

W warstwie somatycznej uzależnienia mamy do czynienia z wieloma schorzeniami mającymi ujemny wpływ na funkcjonowanie narządów (**nadużywanie alkoholu odpowiedzialne jest za około 60 schorzeń**), osłabieniem odporności, zwiększoną podatnością na choroby.

W warstwie psychologicznej natomiast obserwujemy mechanizmy głęboko zmieniające funkcjonowanie człowieka:

- *- nałogowe regulowanie uczuć,
- mechanizm iluzji i zaprzeczeń,
- mechanizm rozpraszania JA.

Wpływają one na nieprawidłowe funkcjonowanie jednostki w sferze motywacyjnej i poznawczej oraz zaburzają jej funkcjonowanie w środowisku społecznym. Sprzyjają kontynuacji uzależnienia.

Liczne obserwacje i analizy statystyczne najczęściej diagnozowanych jednostek chorobowych u pacjentów placówek podstawowej opieki zdrowotnej dowodzą, że nie tylko osoby uzależnione od alkoholu ponoszą szkody zdrowotne, ale także osoby pijące w sposób ryzykowny i szkodliwy. Badania wskazują, że ok. 20% wszystkich zgłoszeń pacjentów do POZ ma swoje źródło w problemach spowodowanych nadużywaniem alkoholu. Oznacza to, że osoby te nie potrzebowałyby pomocy lekarskiej, gdyby w zalecany sposób ograniczyły, bądź odstawiły spożywanie alkoholu.

Szkody zdrowotne wywoływane alkoholem nie ograniczają się do szkód występujących u osób uzależnionych, lecz dotyczą także członków ich rodzin. Często żyją oni w stanie permanentnego stresu, co staje się przyczyną wystąpienia u nich stałych zaburzeń związanych z przystosowaniem, określonych mianem współuzależnienia. Współuzależnienie nie jest chorobą, ale zespołem nieprawidłowego przystosowania. Jednak u osób współuzależnionych często rozpoznaje się PTSD- czyli zespół stresu pourazowego. Osoby współuzależnione wymagają leczenia i mogą uzyskać poprawę stanu zdrowia psychosomatycznego, jeśli skorzystają z pomocy oferowanej im w placówkach odwykowych, gdzie mają prawnie zagwarantowane bezpłatne leczenie.

Dzieci w rodzinach, gdzie jedno lub oboje rodziców nadużywa alkoholu, żyją w silnym stresie, doświadczają poczucia zagrożenia i obaw o przetrwanie rodziny, która stanowi podstawę istnienia dziecka. Często są ofiarami lub świadkami przemocy fizycznej i psychicznej. Osoba, która wychowywała się w takiej rodzinie, w dorosłym życiu przejawia w funkcjonowaniu psychologicznym wiele nieprawidłowości będących skutkiem urazów z dzieciństwa.

Według danych szacunkowych w Polsce żyje ok. 1,5-2,0 mln. dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym, z tego 500 tys. znajduje się w dramatycznej sytuacji zagrażającej ich zdrowiu i życiu.

Różne formy agresywnych i represyjnych zachowań rodziców, zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych i potrzeb dziecka wywierają destrukcyjny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne dzieci oraz proces rozwoju. Dzieci te są słabsze fizycznie, częściej chorują. Występują u nich zaburzenia emocjonalne, często są ofiarami przemocy i nadużyć seksualnych ze strony najbliższych lub otoczenia. Podstawowym źródłem zagrożeń dla dziecka jest stan chronicznego napięcia i stresu. Trwanie w ciągłej niepewności, nieprzewidywalność wydarzeń wywołuje u dziecka poczucie braku stabilności, porządku życiowego, a co za tym idzie, braku kontroli nad własnym życiem.

Ponadto dzieci te stanowią grupę podwyższonego ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

III. MAPA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH GMINY MORĄG.

Okres ostatnich kilku lat, to czas wielu ciekawych inicjatyw, czas bardzo intensywnej pracy w zakresie tworzenia systemu profilaktyki i terapii uzależnień.

Fakt utworzenia grup samopomocowych był pierwszym krokiem, początkiem systemu. Następnym krokiem było wprowadzenie do pracy z dziećmi i młodzieżą profesjonalnych programów profilaktycznych (często w fazie pilotażu) oraz szkolenie realizatorów tych programów.

Kolejnym krokiem jest praca Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy, dalszy rozwój Poradni dla Osób z Problemami Alkoholowymi oraz organizacja pracy grup opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Unormowania ustawowe dotyczące finansowania pozalekcyjnych zajęć sportowych pozwoliły na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz rozwój zainteresowań pod okiem specjalistów, licznej grupie uczniów naszej gminy.

W okresie tym wiele osób zainteresowanych profilaktyką uzależnień zdobyło wiedzę i umiejętności do pracy w tym trudnym wycinku życia społecznego. W chwili obecnej pojawiła się potrzeba przeszkolenia nowych osób w zakresie realizacji programów profilaktycznych oraz wyposażenia w umiejętności wychowawcze do pracy w problemie agresji i przemocy.

Do deficytów systemu zaliczyć należy nadal zbyt małe zaangażowanie dorastającej młodzieży eksperymentującej z używkami, z grup ryzyka, mającej obciążenia rodzinne.

Sporadyczne kontakty z wojskiem stacjonującym na terenie naszego miasta dają nam również informacje o znacznym nasileniu problemów uzależnień w tym środowisku, co wymagałoby poszerzenia współpracy w zależności od zapotrzebowania.

Zjawisko spożywania alkoholu podczas wykonywania obowiązków zawodowych, czy prowadzenia pojazdów pod wpływem środków psychoaktywnych, jest zjawiskiem powtarzającym się, wymagającym interwencji i poszukiwania sposobów eliminowania i zapobiegania.

Podobnie jest ze zjawiskiem przemocy domowej, która w zdecydowanej większości powiązana jest z używaniem alkoholu. Wymaga współpracy i koordynacji działań wielu służb.

Niezmiernie ważnym problemem jest przygotowanie lekarzy pierwszego kontaktu i innych specjalistów do badań przesiewowych i wczesnego wykrywania przyczyn problemów zdrowotnych w nadużywaniu środków psychoaktywnych oraz diagnozowania przypadków przemocy domowej zarówno wśród dzieci jak i dorosłych.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W GMINIE.

Gmina Morąg liczy 25273 mieszkańców, w tym 14587 w mieście i 10686 w środowisku wiejskim. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem na dzień 30 listopada 2008 r. – 1697 w tym 1073 kobiet, na wsi-791 w tym 530 kobiet, w mieście –906 w tym 543 kobiet.

1. W szkołach gminnych uczy się 2845 uczniów, w tym w podstawowych 1808 (44,6%), w gimnazjach 1037 (25,6%). W dwóch szkołach ponadgimnazjalnych uczy się 1202 uczniów z naszej oraz okolicznych gmin.

Z informacji przekazywanych przez szkoły wynika, że 116 (6,4%) uczniów szkół podstawowych oraz 56 (1,3%) uczniów gimnazjów wychowuje się w rodzinach z problemem alkoholowym.

Problem przemocy rodzinnej dotyka 44 (2,4%) uczniów szkół podstawowych i 26 (2,5%) uczniów gimnazjów.

Problem niktynizmu dotyka 4 (0,2%) uczniów szkół podstawowych, 69 (6,6%) uczniów gimnazjów oraz aż 115 (9,5%) uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Problem spożywania alkoholu zauważono u 24 (2,3%) gimnazjalistów oraz 21 (1,7%) uczniów szkół ponadgimnazjalnych, co z pewnością jest informacją mało wiarygodną

Problem narkotykowy sygnalizowany jest u 9 (0,7%) uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Agresywne zachowanie przejawia 91 (5,2%) uczniów szkół podstawowych, 38 (3,6%) gimnazjalistów oraz 7 (0,6%) uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Powyższe dane to dane szacunkowe, nie zawsze w pełni wiarygodne, gdyż dotyczą niezwykle trudnej problematyki, często głęboko ukrywanej przed światem zewnętrznym. Mogą również świadczyć o braku rozpoznania problemu w środowisku.

2. Z informacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morągu wynika, że udziela on pomocy 158 rodzinom z terenu gminy dotkniętym problem alkoholowym, a 146 dzieci z rodzin z tym problemem ma finansowane dożywianie w szkołach, do których uczęszcza. Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej odnotował 23 przypadki przemocy w rodzinie, w tym przemoc wobec 12 dzieci.

3. Straż Miejska w 2008 roku interweniowała w 679 zdarzeniach z udziałem osób nietrzeźwych. Zastosowano 576 pouczeń, 98 mandatów, 5 spraw skierowano do sądu.

4. Z informacji Komisariatu Policji w Morągu za rok 2007 i I półrocze 2008 wynika, że interweniowali oni w 930 przypadkach z udziałem osób nietrzeźwych w tym 8 dotyczyło przemocy domowej. W 930 przypadkach przeprowadzono rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu, założono 7 niebieskich kart.

Policja zatrzymała do kontroli 155 osób kierujących pojazdami mechanicznymi i 185 osób kierujących rowerami pod wpływem alkoholu. Odnotowano 12 wypadków spowodowanych przez pijanych kierowców oraz 8 przypadków przemocy rówieśniczej wśród młodzieży. Zatrzymano 42 nietrzeźwych nieletnich. Sporządzono 15 wniosków do sądu o ukaranie i wymierzono 296 mandatów na kwotę 2960 zł za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym.

5. Do listopada bieżącego roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgłoszono 99 osób, w tym 19 kobiet. Komisja skierowała 21 wniosków do sądu. Wysłano 255 wezwań, na które zgłosiło się 53 osób (19 osób zobowiązało się do abstynencji, 36 osób do podjęcia leczenia odwykowego w Poradni Leczenia Uzależnień), 16 wniosków zawieszono, w tym 14 na prośbę wnioskodawców, 1 osoba zmarła, 1 zgłoszenie było nieuzasadnione.

Na badania biegłych sądowych skierowano 24 osoby, z osób które zobowiązały się do podjęcia leczenia w Poradni 13 uczęszczało na terapię.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła 11 posiedzeń Zespołu Roboczego ds. Leczenia Odwykowego. Wysłano 32 pisma do Komisariatu Policji w Morągu z prośbą o podjęcia stosownych działań, w związku ze zgłoszonym problemem przemocy, 1 zawiadomienie do prokuratury o popełnienie przestępstwa przemocy, 11 pism do rodzin. Z konsultacji, informacji i wsparcia w biurze oraz Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy skorzystało ok. 1000 osób.

6. Uchwała Nr XLIX/668/06 z dnia 28 czerwca 2006 r. Rady Miejskiej – ustala liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy. W 2008 roku obowiązywał limit 85 punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5% (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży z czego w chwili obecnej wykorzystywanych jest 76. Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5% (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży ustalono na

30, z czego w chwili obecnej wykorzystywanych jest 22. Wszystkie nowe zezwolenia opiniowała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

V. STAN ZASOBÓW W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE.

1. Lecznictwo odwykowe.

Od kilku lat w Morągu funkcjonuje profesjonalna placówka leczenia uzależnienia od alkoholu utworzona we współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach Profesjonalnej Aktywizacji Placówek Odwykowych, początkowo pod nazwą Poradni dla Osób z Problemami Alkoholowymi. Po przejęciu przychodni lekarskiej przez nowego właściciela poszerzono zakres usług i w chwili obecnej placówka funkcjonuje pod nazwą Poradnia Leczenia Psychiatrycznego i Uzależnień. Poradnia dysponuje lokalem wyremontowanym i wyposażonym z funduszu gminnego, sukcesywnie doposażanym. Podstawową działalność poradni finansuje Narodowy Fundusz Zdrowia, ponadpodstawową- gmina, w ramach zadania ujętego w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dotyczy to rozszerzenia programu podstawowego o:

- trening zapobiegania nawrotom choroby,
- warsztat „Złość, agresja, uzależnienie”,
- warsztat przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dla uzależnionych i współuzależnionych ,
- poczucie własnej wartości dla uzależnionych i współuzależnionych ,
- pogłębioną terapię.

2. Profesjonaliści w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu i przemocy.

W Poradni Leczenia Psychiatrycznego i Uzależnień jest zatrudniony specjalista psychoterapii uzależnień i certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień w niepełnym wymiarze godzin (umowy-zlecenia) oraz dojeżdżający z Elbląga lekarz psychiatra.

Do pracy z problemem przemocy w gminie przygotowanych jest pięć osób, które ukończyły Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, oraz kilka osób (w tym nauczyciele i pracownicy socjalni) po innych szkoleniach przygotowujących do pracy z tym trudnym problemem życia społecznego.

3. Inne formy pomocy.

Pacjenci z naszego terenu na leczenie zamknięte kierowani są do szpitala leczenia psychiatrycznego w Iławie lub w Olsztynie. W pojedynczych przypadkach uzależnieni podejmują leczenie w Giżycku, Suwałkach, Stanominie, Fromborku, Lidzbarku Warmińskim. Współuzależnieni i uzależnieni uczestniczą w Warmińsko- Mazurskich Dniach Skupienia w Krynicy Morskiej.

4. Grupy samopomocowe.

Na terenie Gminy Morąg działają dwie grupy samopomocowe :

- Grupa AA „ Tramp” (dla uzależnionych- przy kościele Bł. M. Kozali na Zatorzu)
- Grupa AL-ANON (dla współuzależnionych, ul. Dworcowa 7)

5. Realizacja programów profilaktycznych w roku 2008.

Od ponad 10 lat w szkołach gminnych Morąga budowany jest system profilaktyki, który jest w ciągłym rozwoju. Rok 2008 to kolejny rok realizacji Szkolnych Programów Profilaktyki wspieranych realizacją zadań z tego zakresu ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych :

- profilaktycznym programem „Spójrz inaczej” i „Spójrz inaczej na agresję” i innymi autorskimi,
- pracą grup socjoterapeutycznych i opiekuńczo- wychowawczych w szkołach podstawowych i gimnazjach,
- pozalekcyjnymi zajęciami sportowymi- dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów
- teatralnymi spektaklami profilaktycznymi dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- funkcjonowaniem Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy od niedawna poszerzonego o konsultacje terapeuty z MONAR-u

W realizację programów profilaktycznych zaangażowana jest liczna grupa nauczycieli dobrze przygotowanych do pracy w tym zakresie. W tym roku dodatkowo przeszkolono grupę pedagogów do prowadzenia programu „Szkoła dla rodziców i wychowawców” i „Magiczne kryształki” Bardzo ważnym jest traktowanie problemu systemowo i prowadzenie ciągłej pracy zarówno z dziećmi i młodzieżą jak i ich rodzicami i wychowawcami.

Kontynuowana jest współpraca z organizacjami i instytucjami, które realizują problematykę profilaktyki i propagowanie zdrowego stylu życia.

VI. CELE PROGRAMU.

Cele strategiczne programu:

1. Ograniczenie picia alkoholu przez osoby niepełnoletnie.
2. Zmniejszenie rozmiarów problemów aktualnie występujących.
3. Podjęcie działań ograniczających zjawisko agresji wśród młodzieży i przemocy w rodzinie.
4. Propagowanie zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe programu:

1. *Zwiększenie efektywności oddziaływań profilaktycznych poprzez:*
 - doskonalenie metod i środków ww. oddziaływań,
 - ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez osoby niepełnoletnie, prowadzenie działań „Próba zakupu alkoholu- tajny klient”, reagowanie na zgłoszenia i sygnały ze środowiska,
 - stały rozwój edukacji i podnoszenie świadomości społeczeństwa, a w szczególności dzieci i młodzieży, w zakresie zagrożeń związanych ze spożywaniem substancji psychoaktywnych,
 - propagowanie postaw trzeźwościowych i zdrowego stylu życia.
2. *Lepsza jakość współpracy między instytucjami, organizacjami pożytku publicznego oraz innymi podmiotami poprzez :*
 - specjalistyczne szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego,
 - sprawniejszą koordynację działań służb i instytucji w zakresie pomocy rodzinie,
 - budowanie między instytucjami, organizacjami pożytku publicznego oraz innymi podmiotami, sprawnego systemu przepływu informacji i danych dotyczących problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocy w rodzinie.

3. Zwiększenie dostępności pomocy ukierunkowanej na osoby mające problemy związane z używaniem alkoholu i innych substancji oraz ich rodzin:

- kontynuowanie działań polegających na udzielaniu pomocy pedagogiczno-psychologicznej, terapeutycznej i prawnej,
- budowanie systemu informacji mieszkańców o możliwości korzystania z oferty instytucji pomocowych.

4. Monitorowanie efektów pracy profilaktyczno-terapeutycznej, poprzez :

- ewaluację realizowanych programów,
- sprawozdania z realizacji zadań przez poszczególne podmioty,
- kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych,

VII. ZADANIA.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- Pomoc merytoryczna i finansowa dla Poradni Leczenia Psychiatrycznego i Uzależnień w Morągu.
- Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Biurze Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób, które starają się o zdobycie umiejętności zawodowych w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy.
- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

◆Wskaźniki oceniające realizację zadań :

- o Odsetek pacjentów w placówce, którzy po zakończeniu terapii utrzymują abstynencję przez ponad rok.
- o Ilość zrealizowanych programów ponadpodstawowych.
- o Ilość osób, którym udzieliły pomocy placówki zajmujące się problemem na terenie gminy.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na:

- przyjmowaniu wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu,
- prowadzeniu wstępnych rozmów i motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- zasięgnięciu opinii i informacji o osobie zgłoszonej od policji, MOPS, szkół, środowiska,
- kierowaniu osoby zgłoszonej na badania do biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania sposobu leczenia,
- kierowaniu wniosków do Sądu Rejonowego w sprawach zobowiązania do leczenia odwykowego.
- Kontynuacji działań w kierunku udzielenia wsparcia i pomocy osobom doznającym przemocy- funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy

- Propagowaniu wiedzy nt. uzależnień i przemocy (ulotki, broszury, itp.)
- Kontrolowaniu przestrzegania prawa w zakresie zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, kontrole punktów sprzedaży (sklepy, lokale gastronomiczne).
- Monitorowaniu problemów alkoholowych.
- Inicjowaniu polityki prozdrowotnej.
- Współpracy z policją i strażą miejską w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

♦ **Wskaźniki oceniające realizację zadań:**

- 1. Ilość i skuteczność interwencji służb (straży miejskiej i policji)
- 2. Ilość osób, którym udzielono merytorycznej pomocy.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- Kontynuowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z różnych grup wiekowych uczęszczających do szkół gminnych
- Realizacja w placówkach oświatowych Gminy Morąg programów profilaktycznych, kierowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli („Spójrz inaczej”, „Spójrz inaczej na agresję”, „Noe”, „Pomóż mi” i innych teatralnych spektakli profilaktycznych oraz programów autorskich.
- Organizacja szkolenia realizatorów programu „Trzy Koła”, „Magiczne Kryształ”, „Cukierki”, „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, szkolenia lekarzy oraz innych w zależności od potrzeb.
- Organizacja bądź współorganizacja wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych (kolonie profilaktyczne, półkolonie, obozy profilaktyczne).
- Organizowanie kampanii informacyjnych, współpraca z mediami w zakresie propagowania wiedzy dotyczącej zdrowego stylu życia.
- Włączanie się w ogólnopolskie kampanie profilaktyczne.
- Organizacja warsztatów współdziałania służb itp. pod kątem funkcjonowania Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy i opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy.
- Zakup materiałów edukacyjnych do programów i kampanii profilaktycznych.

♦ **Wskaźniki oceniające realizację zadań:**

- Liczba i zasięg programów.
- Ilość uczestników programu.
- Ilość osób przeszkolonych w zakresie problemów uzależnień i przemocy.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- Udzielenie pomocy merytorycznej, organizacyjnej i finansowej, stała i systematyczna współpraca z placówkami gminnymi i innymi realizującymi własne programy profilaktyczne i propagującymi zdrowy styl życia (MDKiS, MOPS, sąd, prokuratura, przedszkola, szkoły, policja, PARPA, Biuro ds. Narkomanii i inne).

- Współpraca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się profilaktyką uzależnień (uczniowskie kluby sportowe, Caritas, kluby sportowe, PCK, TPD, parafie i inne).
- Wspieranie inicjatyw profilaktycznych osób i grup nieformalnych.

♦ **Wskaźniki oceniające realizację zadań:**

- 1.Liczba, jakość i zasięg podejmowanych i realizowanych projektów.
- 2.Ilość uczestników.
- 3.Kwota dofinansowania.

5. *Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych art.13(2), łamania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nietrzeźwym, osobom do lat 18 , na kredyt i pod zastaw art.15, oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.*

6. *Utrzymanie bazy lokalowej.*

- Koszty utrzymania lokalu przy ul. Dworcowej 7
 - opłaty za ogrzewanie, energię elektryczną, wodę i kanalizację, wywóz nieczystości, monitoring,
 - drobne naprawy i remonty
- Koszty administracyjne:
 - usługi telekomunikacyjne i pocztowe,
 - delegacje służbowe,
 - materiały biurowe, prenumerata, zakup materiałów informacyjnych

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

1. Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - a) wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia ogłoszonego przez Ministra PPiSS za poprzedni kwartał, dla każdego członka przysługuje za:
 - uczestnictwo i pracę w posiedzeniach komisji (potwierdzeniem uczestnictwa w posiedzeniu jest podpisana lista obecności, która jest jednocześnie podstawą do dokonania wypłaty wynagrodzenia)
 - 10 zł za skontrolowanie- potwierdzone protokołem- placówki handlu detalicznego lub gastronomicznego, rozliczane po wypełnieniu umowy o dzieło
2. Źródła finansowania programu:
Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki finansowe budżetu Gminy Morąg w tym pochodzące z opłat za wydawanie i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Sposób realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz kosztów z tym związanych określa harmonogram na kwotę 390.000zł.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Marek Raćkowski